

ישמעאל

מאת: דניאל קווין, הוצאת אופוס 1996

סיכום: ניר גירון

רפר

עבודות סיפורת שמציעות פתרונות חיוביים ויצירתיים לבעיות עולמיות. מבין 2,500 כותרים מכל העולם, נבחר הספר "ישמעאל" כמנצח בשנת 1991. הספר נבחר על ידי חבר שופטים שמנה בין היתר את ריי בראדבורי (פרנהייט 451), וויליאם סטיירון (בחירתה של סופי) ונאדין גורדימר (זוכת פרס נובל).

ישמעאל ועבודות אחרות של דניאל קווין נלמדות כיום בבתי ספר ובאוניברסיטאות ברחבי העולם. מעבודותיו העוסקות בתחום האקולוגיה העמוקה, עולה קריאה עזה להתבוננות מעמיקה בעצמנו ובחברה שבה אנו חיים במטרה להבין את דפוסי החשיבה ותפיסות העולם אשר מנחים את אורח חיינו ומשפיעים ישירות על המציאות סביבנו. בעקבות עבודותיו של קווין, קמו ברחבי העולם קבוצות רבות הפועלות באופן עצמאי בהשראת רעיונותיו.

למידע נוסף על הספר פנו לאתר:
www.ishmael.com

את סיפורה כפי שהיא מבינה את משמעותו של העולם, את הכוונות האלוהיות שבו, וחשוב מכול, בדרך שהיא מבינה את הייעוד האנושי. הסיפור מעניק לאנשים הסבר לשאלה: כיצד הפכו הדברים להיות כפי שהם? את הסיפור שאדם נמצא בתוכו, הוא שומע מתרבותו מיום היוולדו דרך ההורים, החברים, סרטים מצוירים, חדשות, ספרים, בית הספר ועוד. הסיפור התרבותי מקיף אותנו מכל עבר, ועל פי קווין, שם טמון שורש הבעיות שפוקדות את תרבותנו, כגון: רעב, מחלות, בעיות סביבתיות, מלחמות ועוד. במהלך הספר ובהמשך עבודותיו, קווין מזמין אותנו לחקור לעומק את סיפורה של תרבותנו, מתוך הנחה, שכמו לכל סיפור גם לסיפור שלנו יש התחלה, אמצע וסוף.

עשייה פנימית: קווין אינו מבקש לשנות את הרגלי העשייה שלנו. הוא מבקש לשנות את הרגלי החשיבה שלנו ואת תודעתנו. הוא מנסה לעורר את הקורא ולדחוף אותו לפעול לשינוי ממקום פנימי ואישי. קווין אינו מציע מתכון ברור של הוראות כיצד להציל את העולם, כפי שהודעת הפתיחה מרמזת. הוא משאיר בקוראים משהו חשוב לאין ערוך מכך, הוא משאיר אצלם את הדחף, את הרצון לשנות ואת השאלה הפנימית: מה אני עושה עם זה עכשיו?

במהלך כתיבתו שנמשכה משנת 1977 עד 1988, עבר הספר מספר גרסאות. בשנת 1989 הוכרזה "תחרות טרנר" ביזמתו של איל התקשורת הבינלאומי, טד טרנר. התחרות זימנה

ודעה קטנה בעיתון "מורה מחפש תלמיד. בעל תשוקה עזה להציל את העולם. לפנות אישית."

כך מתחיל רב המכר "ישמעאל" שתורגם ל-20 שפות ברחבי העולם, ויצר אחריו גל גואה של קהילות, התארגנויות חברתיות ופעילויות חינוכיות.

מודעה זו מובילה את גיבור הספר למפגש מתמשך עם ישמעאל, גורילה טלפתית, שבעקבות השיח עמה מתברר שהיא המורה המדובר. לאחר שישמעאל שוטח בפני הגיבור את סיפור חייו, מתחילים השניים בשיח מתמשך על העולם והחברה האנושית, יחד הם מעלים למודעות הסבר שונה מהמקובל לשאלות כמו: איך התגלגלו הדברים להיות כפי שהם? כיצד החברה האנושית הגיעה למצב שבו היא שרויה היום?

לאורך הספר, דניאל קווין נוגע בנושאים של מוסר, המהפכה החקלאית, יחס לטבע, משמעות קיומית ועוד. משמעות הספר טמונה בשלושה רעיונות מרכזיים:

- 1. התעוררות דרך הרגש:** קווין אינו פונה בכתיבתו לשכל, אלא לתחושות הפנימיות של הקוראים במטרה לעורר אצלם את התחושה שמהו אינו כשורה, וליצור אצלם את החיבור לרעיונותיו, באמצעות נגיעה בתחושות פנימיות אלו.
- 2. שפה חדשה:** ישמעאל מציג את משנתו באמצעות מילון מונחים חדש: סיפור הוא תסריט המקשר את האדם, העולם והאלים. לגלם סיפור פירושו, לחיות בדרך כזו שתהפוך את הסיפור למציאות. תרבות היא קבוצת אנשים שמגלמים סיפור. כל תרבות, באשר היא, חיה